

DROGPOLITISKT PROGRAM FÖR HABO KOMMUN

Fastställt av
Kommunfullmäktige i Habo
kommun 2009-01-29 § 3

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sida

INLEDNING	3
GRAVIDITET/ AMNING	4
UNGDOMSTIDEN	5
IDROTTE	7
TRAFIKEN	7

Drogpolitisktprogram för Habo kommun

INLEDNING

Samhällets ansvar

På nationell nivå finns lagar som styr tillverkning, import, reklam och försäljning av alkohol och tobak. Exempel på detta är Systembolaget med 20-års gräns för försäljning av alkoholhaltiga drycker, 18-års gräns för försäljning av tobak och öl med högre alkoholhalt än 2,25 volymprocent i livsmedelbutiker. Andra exempel är lagar mot illegal tillverkning och försäljning av alkohol. Det finns också lagar om rökfria miljöer ex. skolor, allmänna samlingsplatser och serveringar. All hantering av narkotika är förbjuden.

Kommunens ansvar

I Habo på kommunal nivå finns också riktlinjer om serveringstillstånd av alkohol (antagna av socialnämnden 2005) och förbud mot alkoholförtäring på allmän plats. Kommunen har även som uppdrag att bland annat följa upp att näringsidkare och livsmedelsbutiker inte bryter mot ovanstående lagar.

I Habo kommun finns en alkohol- och drogpolicy för kommunens anställda.

Habo kommuns ambition är att skapa en trygg och välmående kommun. Det gör vi bäst genom bred samverkan.

I Habo kommun finns sedan slutet av 1980-talet, en tvärsektoriell arbetsgrupp med målsättning att på olika sätt minska användningen av tobak, alkohol och andra droger, den s.k. Droggruppen som nu ligger under kommunens Folkhälsoråd.

Det drogpolitiska programmet har som syfte att bland annat vara ett underlag för detta arbete.

Prioriterade områden

Det finns ett antal områden där droganvändning är särskilt skadlig och riskfylld för både individ och samhälle. Det drogpolitiska programmet vill fokusera på dessa områden.

Ambitionen är att minska den totala drogkonsumtionen i kommunen samt verka för att invånare helt avstår från alkohol och andra droger; *under graviditet och amning, när man är under 18 år och när man är i trafiken* samt verka för att *idrotten i kommunen skall vara helt fri från alkohol och andra droger*.

Syfte och uppföljning

Programmets syfte är att slå fast vad som kan göras i kommunen och vem som har ansvar för åtgärder och uppföljning. Varje ansvarig myndighet, organisation eller förening skall göra årliga uppföljningar som sedan sammanställs av Droggruppen. Droggruppen redovisar för Folkhälsorådet som i sin tur redovisar till kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

Det drogpolitiska programmet revideras vid behov. Nya metoder och arbetssätt för det drogförebyggande arbetet bör uppmuntras.

Åtgärder

GRAVIDITET/ AMNING

Fostret och spädbarnet har en särskild utsatt ställning när det gäller påverkan av alkohol och tobak. Total avhållsamhet från alkohol och tobak under hela graviditeten och helst under amningstiden är därför en klar målsättning. Problem med alkoholkonsumtion och missbruk under graviditeten kan förväntas öka eftersom alkoholbruk och missbruk av alkohol går längre ner i åldrarna hos flickor och unga kvinnor.

Åtgärder	Mål	Ansvar för genomförande/uppföljning	Mätetal
Hälsosamtal kring skadeverkningar av tobak och alkoholkonsumtion under graviditeten.	Hälsosamtal till alla gravida. Alla barnmorskor skall ha utbildats i Motiverande samtalsmetodik.	Kvinnohälsovården	Andel gravida som haft hälsosamtal /år. Andel barnmorskor som har genomgått utbildning i Motiverande samtalsmetodik.
Alkoholaudit ¹ vid hälsosamtal (v6-8) eller inskrivningsamtal (v8-12) med gravida, för tidig upptäckt av riskbruk/beroende.	Alla gravida skall erbjudas alkoholaudit och information om alkoholens skadeverkningar vid graviditet vid inskrivningen.	Kvinnohälsovården	Andel gravida som genomfört AUDIT /år. Andel upptäckta gravida med riskbruk /år.
Åtgärdsprogram vid konstaterat riskbruk/beroende.	Befintligt åtgärdsprogram används.	Kvinnohälsovården	Antal med riskbruk som fått motiverande samtal /år. Antal/andel med beroende som skickats vidare till Beroendeenheten /år.

¹ Innehåller AUDIT, frågeformulär kring alkoholvanor och beroende.

UNGDOMSTIDEN

Hälsa grundläggs tidigt. Barns personlighet och utveckling påverkas av föräldrarna och omgivningen. Förebilder är viktiga och speciellt i tonåren påverkas ungdomar av sina kamrater men även av vuxna. Gränserna prövas, föräldrarnas argument ifrågasätts, normer och värderingar sätts på prov. En del vuxna tror att det är bra att låta ungdomar under 18 år ”lära sig handskas med” alkohol hemma. De undersökningar som gjorts kring detta visar på motsatsen. De ungdomar som får dricka hemma berusar sig oftare vid andra tillfällen än de som får veta att det ej är tillåtet att dricka som minderårig.

Studier visar att detta även gäller för de ungdomar som har föräldrar som köper ut till sina ungdomar för att ”de ska veta vad de dricker”. Följden blir istället att ungdomarna dricker mer när de är ute med sina kompisar eftersom föräldrarna genom att köpa ut signalerar att det är ok att dricka. De flesta tonåringar tycker dessutom att det är fel av föräldrar att köpa ut alkohol åt ungdomar.

Om man lyckas med att förhindra ungdomar under 18 år att dricka alkohol kommer man med säkerhet att förhindra en stor del av de våldsbrott, olycksfall och negativa sociala konsekvenser bland yngre som alkoholen för med sig.

Åtgärder	Mål	Ansvar för genomförande/uppföljning	Mätetal
Hagabodaskolan ska ha en plan för ANT ² -arbetet och en tobaks- och alkoholpolicy ³ som omfattar både elever och personal.	Innehållet är känt och efterföljs av elever, föräldrar och personal.	BUN/Skolledning Fritidsgården	Antal elever vars föräldrar kontaktats enligt policyn p g a att de använt tobak och alkohol under skoltid/år. Andel elever som tagit antidrogkortet/år.
Strukturerade föräldramöten i årskurs 7-9 kring föräldrarollens betydelse för ungdomars droganvändning.	Klassöverenskommelser kring gemensamma regler. ⁴	Mentorer i samverkan med Droggruppen ⁵ .	Andel gjorda klassöverenskommelser i årskurs 7/år. Antal/andel föräldrar som varit närvarande vid föräldramötena/år.
Årlig enkätundersökning om högstadiееlevers drogvvanor.	Aktuell kännedom om högstadiееle-	Skolledning i samverkan med Luppen ⁶ .	Andel rökare/snusare/narkotikaanvändare/år. Andel alkoholanvänd-

² Innehåller ANT-undervisning, kamratstödjarverksamhet, föräldravandring, antidrogkort, föräldraträffar bl.a.

³ Innefattar dels regler hur man hanterar överträdelse och kommunikation med föräldrar. Policyn skickas ut till föräldrarna för kännedom.

⁴ Tex utetider, föräldravandringar, hantering vid upptäckt av tobak eller alkoholkonsumtion hos klassens elever

⁵ Tvärssektoriell samverkansgrupp för att brett arbeta med drogprevention

⁶ Landstingets och kommunernas samverkansforum för utveckling och utvärdering.

(Länsomfattande enkät)	vernas drogvänor.		are/riskkonsumenter/år.
<p>Utbildning av butiks- personal gällande försäljning av tobak och alkohol.</p> <p>Utbildning i ansvarsfull servering till utskänkningspersonal.</p> <p>Tillsyn över för- säljnings- och ut- skänkningsställen vad gäller tobak och alkohol.</p>	<p>Ingen försäljning av alkohol och tobak skall ske till ungdomar under 18 år.</p>	<p>Socialnämnden</p>	<p>Andel butiker med tillstånd som fått utbild- ning.</p> <p>Andel utskänknings- ställen som genomgått utbildningen ”ansvars- full servering”.</p> <p>Andel butiker och försäljningsställen där olovlig försäljning skett vid kontroller⁷ /år.</p> <p>Andel utskänknings- ställen där det skett tillsyn/år.</p>
<p>Ett varierat utbud av alkoholfria alternativ⁸.</p>	<p>Erbjuda attraktiva alkoholfria miljöer för ungdomar.</p>	<p>Habo Fritid Föreningslivet</p>	<p>Antal genomförda alko- holfria arrangemang/år.</p>
<p>Alkohol som innehas av minderårig tas sys- tematiskt i beslag.</p>	<p>Ungdomar under 18 år skall inte inneha alkohol.</p>	<p>Polisen</p>	<p>Antal gjorda beslag/år.</p>

⁷ Kontrollinköp av person som fyllt 18 år.

⁸ Drogfria discon, caféverksamhet, idrottsevenemang samt drogfria alternativ vid skolavslutning och lucia.

IDROTTE

Föreningsidrott skall utgöra en trygg miljö ur drogsynpunkt. Alla aktiviteter kopplat till idrotten skall vara drogfria. I föreningarna blir barn och ungdomar delaktiga i en positiv gemenskap. Kontakten med förebilder i form av ledare och äldre aktiva bör vara ytterligare en positiv faktor. Föräldrar skall med förtroende kunna låta sina barn delta i föreningslivet. Detta ställer krav på idrottens ledare, som i sin samvaro med barn och ungdomar måste vara medvetna om sin roll som vuxna förebilder.

Åtgärder	Mål	Ansvar för genomförande/uppföljning	Mätetal
<p>Förening med ungdomsverksamhet ska tillsammans med bidragsansökan redovisa regler/policy kring ANT-frågor.</p> <p>Om så inte sker kan bidraget reduceras eller helt utgå.</p>	<p>All verksamhet som vänder sig till barn och ungdomar under 18 år skall vara alkohol, -drog och tobaksfri.</p>	<p>Fritidsnämnd.</p> <p>Föreningar med ungdomsverksamhet.</p>	<p>Andel föreningar med ungdomsverksamhet som redovisat regler/policy kring ANT-frågor/år.</p> <p>Antal föreningar som fått reducerat eller inget bidrag p g a avsaknad av regler/policy kring ANT-frågor/år.</p>

TRAFIKEN

Trafiken skall vara fri från alkohol/drogpåverkan. Samhället har tagit fasta på detta och i praktiken infört en 0-gräns vad gäller alkohol, droger och trafik. I första hand ur rättssäkerhetssynpunkt har promillegränsen för rattfylleri lagts på 0,2 promille, då det gäller drogonykterhet är det en 0-tollerans.

Åtgärder	Mål	Ansvar för genomförande/uppföljning	Mätetal
<p>Trafiknykterhetskontroller.</p>	<p>Ökad upptäckt av drograttonykterhet/rattonykterhet för att minska trafikolyckor vållade av alkohol.</p>	<p>Polisen</p>	<p>Antal genomförda kontroller/år.</p> <p>Andel drogonyktra av alla kontroller/år.</p> <p>Andel onyktra av alla kontroller/år.</p>

”Snabba ryck” -åtgärdsprogram vid upptäckt av trafik- onykterhet.	De som upptäcks skall få hjälp med sitt missbruk.	Polisen/Junepol ⁹	Antal upptäckta/år. Andel upptäckta som påbörjat behandling/år.
Information till elever i högstadiet om kör- kort alkohol/droger och trafik.	Ökad medvetenhet hos högstadieele- ver.	NTF, polisen, skolan	Antal informationstill- fällen/år.

Sammanställt av Folkhälsorådets Droggrupp i Habo kommun

genom

Lars-Göran Persson
Primärvårdens FoU-enhet

Paula Bergman
Landstingets Folkhälsoavdelningen

⁹ Jönköpings kommuns enhet för behandling i öppen vård av personer med alkoholberoende. Habo kommun har avtal med Junepol